

Nicolau M.ª Rubió i Tudurí

UN SOSPIR DE LLIBERTAT

ERS
FICS
DEZ
197
71872
LONA

51

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

el nostre teatre

PUBLICACIÓ QUINZENAL D'OBRES ESCÈNIQUES
I D'INFORMACIÓ TEATRAL

Un sospir de llibertat

Comèdia en cinc escenes, original de

Nicolau M.ª Rubió i Tudurí

Obra guanyadora del

Premi Ignasi Iglésias, 1935

Número extraordinari

1 D'ABRIL DEL 1936

1'40 PESSETES

el nostre teatre

Publicació d'obres escèniques i d'informació teatral

Surt els dies 1 i 15 de cada mes

Subscripció: 6 números, 4 pessetes

Redacció i Administració: Urgell, 155, 2.ª, 2.ª (tocant a Provença) - Tel. 35051
BARCELONA

Llocs de venda permanent de números endarrerits d'«el nostre teatre»:

Administració d'aquesta publicació, Urgell, 155, 2.ª, 2.ª - Tel. 35051, Barcelona.
Quiosc de J. Palou, Rambla de les Flors, davant el carrer de l'Hospital, Barcelona.
Quiosc Fèmina, Rambla dels Estudis, davant el carrer de la Canuda, Barcelona.

DIRECTOR - ADMINISTRADOR: Artur Guasch Spick
SECRETARI: Artur Guasch Sardà

ASSESSORS LITERARIS: Ramon Vinyes, escriptor; Domènec Guansé, crític teatral de «La Publicitat»; Modest Sabaté, crític teatral; Ignasi Agustí, crític teatral de «L'Instant»; Andreu A. Artís, crític teatral de «Última Hora»; J. M. Francès, escriptor, redactor de «La Humanitat»; Ambrosi Carrion, escriptor; J. Navarro Costabella, escriptor; R. Surinyach Senties, escriptor; Prudenci Bertrana, crític teatral de «La Veu de Catalunya»; Claudi Fernández i Castanyer; Joan Fernández i Castanyer; Lluís Capdevila, escriptor, crític literari; P. Vinyoles i Vivet, crític teatral de «El Matí».

COL-LABORADORS: Tots els escriptors de llengua catalana que ens vulguin honorar amb llur col·laboració.

Tots els components de companyies teatrals o de quadres escènics de Catalunya, que ens atorguin l'honor de voler col·laborar en aquesta publicació. Els noms dels autors figuraran en aquest lloc, a mesura que es publiquin llurs obres. Seguint aquesta norma, cal fer constar els noms dels autors J. F. Vidal Jové, J. Roig Guivernau, Agustí Collado, J. Navarro Costabella, Lluís Elías, Adrià Gual, Antoni Rosich Catalan, Jaume Rosquelles i Alessan, Domènec Guansé, Ramon Vinyes, Agustí Escasans, Joan Trias Fàbregas, Josep M.ª Francès, Enric Lluelles, Ventura Gassol, J. Carner Ribalta, Ignasi Agustí, J. M. Miquel i Vergés, Carles Soldevila, Albert Piera i Serís, Ambrosi Carrion, Florenci Cornet, J. Millàs-Raurell, Carles Fages de Climent, Joan Oliver, Nicolau M.ª Rubió i Tudurí, Domènec Farrés, Modest Sabaté, Lluís Capdevila, Prudenci Bertrana, Antoni Torras, Martí de Riquer, J. Gimeno-Navarro, Lluís Masriera, Pompeu Crehuet, Josep M.ª Folch i Torres, J. Puig Pujades.

Es la publicació teatral del poble català!

A ISABEL LLORACH

Un sospir de llibertat

Comèdia en cinc escenes, original de

Nicolau M.ª Rubió i Tudurí

(agrupables en dos actes, per a ésser representats conjuntament amb una comedieta d'un acte, dins d'una vetllada de tipus lleuger i sentimental).

LEMA:

Where liberty dwells, there is my country.

R. 12633

Obra guanyadora del "Premi Ignasi Iglésias", 1935

PERSONATGES

<i>Tia Rosa</i> , 40 anys.	<i>Un sergent liberal.</i>
<i>Anna</i> , 17 anys.	<i>Carlí 1er.</i>
<i>Segimon</i> , 50 anys.	<i>Carlí 2on.</i>
<i>Comandant Desclot</i> , 35 anys.	<i>Carlí 3er.</i>
<i>Tinent Sarreal</i> , 22 anys.	<i>Carlí 4t.</i>
<i>Brutau</i> , 30 anys.	<i>Soldat 1er.</i>
<i>Mateu</i> , 60 anys.	<i>Soldat 2on.</i>
<i>Sergent Coll</i> , 50 anys.	<i>Soldat 3er.</i>
<i>Un oficial carlí</i>	<i>Soldat 4t.</i>

Aquesta obra va ésser estrenada, en sessió de gala, per la secció escènica del *Junior F. C.*, al Teatre Barcelona, d'aquesta ciutat, el 23 de març del 1936, sota el repartiment que segueix:

Tia Rosa, Pilar Pizà; *Anna*, Mercè Llimona; *Tinent Sarreal*, Francesc Sant; *Comandant Desclot*, Joan Serrahima; *Segimon*, Lluís Agustí; *Sergent Coll*, Rafael Serrahima; *Mateu*, Joan Cullerell; *Brutau*, Ramon Tort; *Oficial carlí*, Joan Cristòfol; *Carlins*: Ernest Sant, Francesc Detrell, Joan A. de Chopitea, Nicolau Sant, Ignasi Agustí, Manuel Sans, Alfons Serrahima, Ramon Sant, Jaume Bofill, Manuel Villavecchia; Esteve Pomés, Joaquim Busquets. *Soldats*: Joaquim Ariza, Joan Bofill, Josep Nogueres, Joan Amat, Alfons Detrell, Jordi Pujolà.

Decoracions projectades per Rafael Serrahima i Joan Amat.

Es propietat de l'autor. La "Sociedad General de Autores de España" s'encarrega del cobrament dels drets de representació. Ha estat fet el registre que assenyala la llei.

ESCENA PRIMERA

Cambra dormitori de Segimon, a la casa pairal d'aquest

TIA ROSA.—(Plegant un gec, que posarà després dins una maleta). No hi ha pas dues maneres de plegar un gec: n'hi ha una, i tota la vida no n'hi ha haguda ni n'hi haurà més que una.

ANNA.—Prou deu ésser avorrit, d'ésser gec.

TIA ROSA.—¿Avorrit? No m'he avorrit mai, i sempre he fet el mateix, i he pensat el mateix... Sempre. Posa les armilles aquí. Els pantalons gris perla: que el teu pare llueixi, a Vic.

ANNA.—Aquí els teniu, tia.

ROSA.—Ja els duia quan festejava la teva pobra mare... que al cel sia. Ara, que la meva germana no es mirava pas els pantalons. Cap noia de la vostra família no se'ls ha mirat mai. I això que ella era... (Déu la tingui) la més distreta, de totes. Un poc lleugera com és ara tu...

ANNA.—¿Ai, pobra de mi! ¿Jo? Si em faig l'efecte d'una monja.

ROSA.—Sí, sí: el que m'has dit no m'agrada gens...

ANNA.—¿Què he dit?

ROSA.—Que t'hauries estimat més triar-te el nuvi tu, que no pas que s'encarregués ton pare de triar-te'l, que sap el que convé a la casa...

ANNA.—Ho he dit sense malfícia... No tinc res a dir contra el Brutau. Si quasi no el conec... Faig el que el pare mana... i callo.

ROSA.—Es clar. Però això fa mala olor. Es el que volen els lliure pensadors... ¿Has vist en Mateu, el mosso, com li brillaven els ulls quan et sentia? ¿Es un liberalot disfressat, n'estic segura! ¿Un anarquista! Quan senten un sorollet de desmarxat, ja els riuen les orelles. Són mala gent... La corbata vermella... no l'altra, més nova... Tu no penses que el teu pare ha de fer efecte al nuvi!...

ANNA.—¿El meu pare, justament?

ROSA.—¿Doncs quí? Veu... sempre aquesta febre de frivolitat. Ja voldries ésser tu qui li fes goig. Jo no n'he fet mai de goig, i passo per on passa una altra. Així és com es perden les tradicions... i tot se'n va en orri. El món — ja t'ho he dit mil cops — el món és...

ANNA.—¿Una mitja!

ROSA.—Això: un punt se'n va, i tota la mitja a passeig... ¿La família! Això és el que aquests liberalots voldrien destruir... ¿I com? Per les dones. (¿No les dones com jo, cal sinó per les noietes com tu). Oeplint-vos el cap de raons... encomanant-vos el mal vici de tenir idees pròpies!... (Per l'equipatge). Ja està llest.

ANNA.—¿Crido en Mateu?

ROSA.—No, ja el cridaré jo. . deu ésser a baix, que ja sento les ferra-

- dures... dels animals. (*Per la finestra*). ¡Mateu! Apa, pugeu a carregar-
vos la maleta!...
- ANNA.—¿I jo, què faig?
- ROSA.—Un cop de raspall al barret del teu pare... apa... té...
- ANNA.—¿Encara es porten, a Vic, aquests barrets, tia?
- ROSA.—El teu pare és d'una família prou decent i antiga, per portar el
barret que sempre ha portat.
- MATEU.—(*Mosso vell i infeliç*). ¡Ave Maria!
- ROSA.—Ja tenim l'anarquista aquí...
- ANNA.—¡Pobre Mateu!
- MATEU.—¿Què manen, senyores?
- ROSA.—No facis aquesta mala cara... per tan poca cosa... Apa, carrega't
això... i que ho possin dalt de la mula...
- MATEU.—Està bé, mestressa. ¿No em maneü res més?
- ROSA.—Que no t'entreguis, et mano. ¿Ja voldries conversa? ¿Eh?
- MATEU.—(*Resignat*). No, una altra maleta, si hi fos... voldria...
- ROSA.—Per estalviar-te de tornar a pujar... Ja et conec, herbeta.
- ANNA.—¡Tia! Deixeu-lo estar tranquil...
- ROSA.—¿Veus? Apa, Mateu, ja t'ha sortit defensora... ¡Si et coneguessin
com jo et conec!...
- ANNA.—Aneu, aneu, amb la maleta... bon home.
- MATEU.—Moltes gràcies. (*Se'n va*).
- ROSA.—Li doneu ales i ell se'n preval.
- ANNA.—Es un pobre home... i res més.
- ROSA.—Es un mal home... és d'aquells que, si poguessin, farien la repari-
tidora, per l'enveja del que tenen els amos. Ara que li sembla que els
carlins van leri-leri, ja s'alegra com un matxo guit que sent l'estable....
Però ¡ca! Justament ara en Savalls prepara la grossa i tota aquesta
púrria de liberalots i de vividors amb l'esquena dreta aniran de cap
a mar...
- SEGIMON.—(*Entrant amb uns papers a la mà*). Apa, apa, Rosa... No t'ho
miris tant del teu color... Vulguem o no, això dels carlins s'acaba...
El mateix Castells duu la cap avallada... ell que és un roure. ¿No veus
Olot amenaçat? Creu-me, Rosa, anem per una altra cosa...
- ROSA.—¡Pessimista!
- SEGIMON.—Com vulguis. Pots comptar que no marxaria pas a Vic, si
aquestes muntanyes no estiguessin tranquilles... Has d'afluixar una
mica, Rosa. Els liberals guanyen...
- ROSA.—¿Afluixar? Com més guanyin, més hem d'estrènyer les dents, nos-
altres, la gent com cal. ¡No faltaria més! ¿Afluixar? Deixes anar un
punt i... ja ho saps, el món és...
- SEGIMON.—Sí — un mitjó — ja ho sé...
- ROSA.—No un mitjó, una mitja...
- SEGIMON.—La teva mare deia un mitjó...
- ROSA.—¡Una mitja!
- SEGIMON.—¡Et dic que un mitjó!... però, tant se val... tant se me'n dona!
- ROSA.—A mi no: és una mitja.
- ANNA.—Pare, deixeu-ho per mitja... A la tia no li agrada de canviar.
- SEGIMON.—Estic acostumat a perdre... amb ella.

ROSA.—Sort teniu de mi, que vigilo... Ara mateix ho deia a l'Anna: aquest Mateu no em fa goig...

SEGIMON.—No està pas en edat de fer-te'n...

ROSA.—Segimon, no em faltis...

SEGIMON.—Callem... i anem a la nostra feina. Ja he revisat els capítols que el Notari ha enviat... La part de la conveniència, està bé. Em sembla que les teves observacions... són un poquet exagerades... això que hi hagi d'haver hereu, per força...

ROSA.—Fes el que vulguis... tu ets el pare i l'amo... però, jo, al teu lloc, no cediria en res; la tradició, el que sempre s'ha fet, és la millor llei. Deixes anar un punt i la mitja se'n va en orri...

SEGIMON.—No ho discuteixo... potser tens una part de raó...

ROSA.—¡Tota! La salvació del món està en l'autoritat, i l'ordre. i, res d'això no s'aguanta si vénen innovacions. Això, de cap manera. Les innovacions donen ales als de baix, com aquest Mateu, que si el deixéssim fer... arribaria a creure's que les terres han d'ésser seves.....

ANNA.—¡Quina dèria amb el pobre Mateu!... Jo precisament el trobo simpàtic per aquestes cabòries innocents.

ROSA.—No em voleu escoltar... ¡està bé! Llegeix d'amagat els diaris de Barcelona... quan arriba una nova dolenta per als carlins, sembla que li riguin els ullals... El vaig sentir, l'altre vespre, que deia al rotlló dels mossos, que si els liberalots oferien de donar dret per comprar els censos... els qui fes més de trenta anys que conreessin una terra...

SEGIMONT.—¡Vols dir, vols dir? Tot això ja saps que no m'agrada gens... però si ha d'ésser el Mateu qui ens prengui les terres...

ANNA.—¡Pobre home! Es un tros de pa, tot cor...

ROSA.—¡Ai, el bon cor! Vosaltres sou els qui us penseu tenir bon cor, però us prepareu la vostra desgràcia. De mica en mica, pas a pas, afluixant i tornant a afluixar... aquests morts de gana us pugen a cavall...

SEGIMON.—Bé, serà l'auca del món al revés: ¡què hi faràs?

ROSA.—¡Què hi faria? Un rei, no absolut, sinó reabsolut... amb un grupat de generals amb el butxí al darrera. Tot aquell que vulgui engatusar el poble i girar-lo contra la propietat, la família i la religió, que és la principal defensa de la propietat... i prou que ho saben aquests lla-dres de lliure pensadors.

SEGIMON.—No t'escalfis, que perds el fil...

MATEU.—(Entra). Segimon, els animals són a punt...

SEGIMON.—Baixo tot seguit...

MATEU.—Està bé. (Se'n va).

ROSA.—¡Te'n vas amb aquest? ¡Te'n fies?

SEGIMON.—No que el deixo...

ROSA.—¡Es un descans per a nosaltres! Si els liberalots ens vinguessin a escometre...

SEGIMON.—Et dic que no hi ha per aquí ni tropa ni carlins... No me n'aniria pas si tingués por de males visites a casa... Apa, adéu, un petò, Anna... Adéu, Rosa,... Adéu. (Va a marxar). ¡Ah! Escolta, Anna... ¡No voldries pas veure els capítols del teu matrimoni?...

ROSA.—(Autoritària). ¡No, no que no els vol veure! ¡Es una filla creient!

No necessita veure res: tu ets el seu pare i prou... Llibertats, no. Mentre jo sigui viva... no. Ni mig pam... ni un fil... ni un sospir...

SEGIMON.—(*Humorístic, a Anna*). Noia, el món és una mitja... i la teva tia se l'ha pòsada...

ANNA.—La tia té raó. El que vós feu està per ben fet...

SEGIMON.—Sí, molt bé... però no em pensava de fer cap mal. Està bé que jo miri la conveniència de la casa però...

ROSA.—Si els nobles de França no haguessin afluixat amb les petites coses, no haurien anat a la guillotina. ¿Vols anar a la guillotina, Segimon?

SEGIMON.—¡No, jo no! de cap manera.

ROSA.—Doncs no donis ni un dit de fil a la llibertat... ni a la teva pròpia filla: ¡¡autoritat!! Del deixar opinar, ve el deixar voler i...

SEGIMON.—Rosa, ¡prou ets del morro fort!

ROSA.—Un dia us penedireu, els propietaris, d'haver deixat fer eleccions... els electors se us quedaran les terres... veureu...

SEGIMON.—M'ho fas veure tot tan negre... que me'n vaig mig encongit!... (*Es a la porta a punt de marxar*).

ROSA.—Els carlins destruiran totes les innovacions... t'ho dic: ¿Pots tenir-hi confiança!

SEGIMON.—¡Si m'he de refiar d'ells!... no compto que en quedi cap en tot Collsacabra. ¿Què li dic al Brutau? (*A la porta*).

ROSA.—¡Que l'Anna l'espera amb candeletes!

TELÓ

ESCENA II

Revolt de dreuera en una carena de Collsacabra

(Un grup de cinc o sis carlins, armats i fatigats, entra per la dreta)

CARLI 1er.—¡Ja som a dalt... no puc dir figa!

CARLI 2on.—Aturem-nos aquí...

CARLI 3er.—¿Vols dir que ens han perdut el rastre?

CARLI 2on.—Potser sí... El Castells és el rei de la contramarxa... No l'agafen així com així, i aquests varals els coneix a ulls clucs.

CARLI 4t.—¿A l'altra carena... no veieu? Poc són dels nostres...

CARLI 2on.—¿Sí, home... no veus les boines? També estan aturats. Es veu que la tropa s'ha perdut de vista.

CARLI 1er.—Això va millor... ¡¡Vinga l'arròs!!

CARLI 3er.—¡Espereu! El Cisco i el Soca el traginen a mig sofregir... Sort d'ells, sinó és quedava a baix a la riera i se'l menjaven els barcelonins...

CARLI 2on.—Comencem d'aplegar llenya... aprofitem els minuts que de vegades ve d'un...

CARLI 1er.—Llàstima que no sigui temps de bolets... perquè en aquest bosc segur que se n'hi fan a grapats...

CARLI 4t.—¿Te'n recordes, Tòfol, quan vam tenir aquell foc a Rama, amb els carrabiners i els civils? Jo m'estava arran d'una soca de pi, escopetada va, i escopetada ve, amb un civil malcarat, al davant, que m'hi va clavar més de vuit bales... i a terra... jo, cada cop que mudava el cartutx, veia aquell bé de Déu de rovellons, grossos com a cabassos. ¡Noi, amb la fallera que jo hi tinc! ¡I molt sans sobretot! ¡Com vaig maleir el civil! Només que em decantava de la soca, per atansar-me als bolets, ¡paf! una bala cap a mi. Jo em veia perdut, perquè a cada punt, amb el foc que ens feien, ja em figurava sentir que tocàvem "retirada" i cames ajudeu-me; i els rovellons perduts per a sempre. Però aquest pensament em va encendre les sangs... i després vaig saber que a tots vosaltres també (a Tòfol) ...i vaig dir-me: "Has d'afinar la punteria". I, noi, dit i fet, començo d'encarar-li el Berdan i ¡paf! ¡paf! anant afinant, i ¡paf! més fi... i jo ja el veia de lluny estant que perdia els colors i que el bigoti se li feia com més negre... i a l'últim, jo que dic: ¡Té! i al moment que treia un tros d'espantilla d'una pedra que l'amagava, ¡paf! i sento aquell ¡top! i ja me'l veig que rebot per terra i fa un crit... i jo, de cap als rovellons, grapada aquí, grapada allà... i n'ompló un mocador... ple ¿eh? I ja me'ls sento que són ells que toquen retirada pel gran braó que a tots ens havien donat els rovellons.

CARLI 3er.—Allò eren altres temps... Ens menjàvem el nostre arròs

i el de la tropa quan s'esqueia... Ara, qui sap qui es menjarà aquest sofregit del Cisco.

CARLI 1er.—No cridis el mal temps...

CARLI 2on.—¡Prou que ve tot sol, el mal temps! ¡Mireu quina nuvolada negra pel costat d'Oris!

CARLI 3er.—¡Ai, vinyes! (*Trona*).

CARLI 1er.—Té, un tro... ja cal que ens afanyem si volem coure l'arròs...

CARLI 2on.—Potser la tropa s'espantarà del temps i ens deixarà de petja...

CARLI 4t.—¡Poc els coneixes! Es un batalló vell, que ja anava amb En Cabrinety, quan ens feia córrer... a la primeria de la guerra... Són gent de molta cama... per ésser liberals. No te'n refiis pas. ¿Hi ha prou llenya?

CARLI 2on.—Sí... vinga l'esca i avancem feina... que el Cisco i el Soca trobin un bon caliu... (*Fan foc*). ¿No es veu pas ningú dels liberals? ¿Què és aquesta fressa que sento?

CARLI 3er.—Es que arriba el Tinent Sarreal... i la gent.

CARLI 1er.—¡I l'arròs!! Això és Xauxa... (*Entra Sarreal amb un sergent i alguns carlins*).

SARREAL.—¿Res de nou?

CARLI 2on.—No, senyor. No es veu res pel costat del Corcó... ¿Podem fer l'arròs?

SARREAL.—¡Feu! (*Examina les muntanyes amb els binocles, però s'asseu de seguida, mort de cansament*).

CISCO.—(*Dins*). ¡Apa, que ara ve el bo! (*Entren Cisco i Soca, amb el gros de la secció, duient cadascú una ansa de la cassola de l'arròs*).

SOCA.—¡Al foc, al foc! ¡Ah, quin caliu tan ric!

SERGEANT COLL.—No teniu més de deu minuts... ¡Espavileu-vos! No us penseu que som al tros... Aquesta gent pot arribar en un salt.

CARLI 1er.—¡Ah, no! ¡Jo no l'abandonó pas l'arròs! Aquí em faig matar abans de deixar-lo.

CARLI 2on.—Alça, ara fa el valent... ¡Porteu l'aigua! ¡Ja n'hi ha prou... prou home! ¡No ens hem pas d'omplir el ventrell de suc!

SARREAL.—(*Al sergent*). ¡Escolteu, Coll!... ¿Què us sembla de tot això?

SERGEANT COLL.—¿De què?

SARREAL.—¿Ens han perdut o no?

SERGEANT COLL.—(*Amb una ganyota*). ¡Pas per ara!

SARREAL.—Fa deu hores que ens segueixen... per ésser tropa, tenen l'espardenya dura... i sobretot, per ésser barcelonins.

SERGEANT COLL.—A cama no ens guanyaran pas...

SARREAL.—¿Així... creieu que ens han deixat?

SERGEANT COLL.—Oh, això no vol dir que ens deixin... però no ens atraparan pas...

SARREAL.—Vol dir, doncs, que encara ens toca caminar més...

SERGEANT COLL.—Oh, jo no sé res...

SARREAL.—¡Sí, que sabeu! Vós teniu experiència per quatre, molta més que no pas jo... i, a més, coneixeu molt el terreny... jo, es pot dir que fa dos dies que he sortit de Girona...

SERGEANT COLL.—(*Compadit de la fadiga del pobre noi*). Potser ens hauran perdut...

SARREAL.—¿No dèieu que no?

SERGEANT COLL.—Bé, però, de vegades... Potser aquesta nuvolada els espantarà.

SARREAL.—Oh, no us penseu que em fa por tornar a fer vuit o deu hores de dreuera... (*Orgullós*).

SERGEANT COLL.—Ja us hi anireu fent... més. Però, ara com ara, més valdria que poguéssim reposar.

SARREAL.—Em faig el càrrec que això és la nostra guerra. Per això he vingut. (*Entretant, els carlins fan un rotllo vora l'arròs i es miren com es cou*).

SERGEANT COLL.—Potser hem fet tard per salvar-la, almenys.

SARREAL.—No, Coll: hem de tenir confiança. Amb fe, l'exèrcit reial ha de triomfar... ¡Oh! jo voldria tenir més forces, més... i poder plantar cara a aquesta gentussa de liberals... i salvar el país de la seva infecció... Potser vosaltres, a muntanya, no ho sabeu... però a Ciutat, sí... Es una vergonya, no hi ha govern, no hi ha autoritat... gent de no res, sortida de complots i de presons, fa de governador i de ministre... Catalunya està emnastifada de demagògia i d'insubordinació... Els anarquistes campen, els maçons també, a les esglésies hi tornaran a ballar el can-can, els parcers no paguen i la propietat no val res... i tot això, en nom de la llibertat! ¡La llibertat! La llibertat de robar, d'exhibir-se vanitosament, d'insultar els sentiments veritables del país...

SERGEANT COLL.—Sí, sí... però...

SARREAL.—¿Però què?

SERGEANT COLL.—Que fa quatre anys que vaig deixar la dona i els fills a Berga, que fa quatre anys que arrossego el fusell per les muntanyes, que fa quatre anys que em jugo la vida per un ideal... ¡que no estic segur que sigui el meu!

SARREAL.—¿Coll! ¿Què dieu?

SERGEANT COLL.—Vós sou jove... i jo m'he tornat vell a la guerra... I ara em pregunto si l'he feta per posar-me el dogal al coll, per reblar-me les meves pròpies cadenes...

SARREAL.—No, Coll... hem de tenir fe. L'exèrcit reial acabarà per triomfar, ajudat pel disgust que la gent com cal sent davant dels desastres de la Llibertat...

SERGEANT COLL.—No: jo sempre seré pobre... ho veig molt clar. A l'exèrcit no he passat de sergent, perquè en tinc la carn. Al Bergadà, tinc la carn de l'home que mena un tros, i que ha de donar part a l'amo de la seva suor...

SARREAL.—Coll, jo tinc els peus cansats però vós...

SERGEANT COLL.—Sí, jo tinc la cama de guineu, però la fe em falla... ¿Què voleu fer-hi! No us penseu que desertaré, no ¡ca! Ara ja hi estic posat. Però de cap a cap de l'exèrcit reial s'escampa aquest convenciment; dat i debatut, entre els pobres carlins i els pobres liberals... si m'embruteu, t'emmaskaro...

SARREAL.—¿No, Coll, de cap manera! Això us passarà. Sou un home i us estimo... Això us passarà, com a mi em passarà aquest cansament. I vindrà la victòria. Penseu: un rei, just i fort, un govern ple d'autoritat. Els bons, premiats; els dolents, castigats. Els lladres trets de

l'administració pública. Res d'aquestes discussions inútils al Parlament, res de Govern que cauen cada quatre dies. El poble, educat com cal, complidor al treball, satisfet de l'amo. Ordre en tot, i feina per a tothom.

SERGEANT COLL.—Potser sí, potser sí... Ho veieu per la cara bona...

SARREAL.—¡Anim, feu el cor fort!

SERGEANT COLL.—¡I vós, fillet meu, les cames fortes!

SARREAL.—Ens ajudarem l'un a l'altre... Coll...

SERGEANT COLL.—Ja sabeu que el Coll no us faltarà mai...

SARREAL.—(Mudant de to). Minyons, ¿com va l'arròs?

CISCO.—Una riquesa! Ja ho veureu... El primer plat... per a vós.

SERGEANT COLL.—¡Vejam? Una oloreta d'àngels...

CARLI 2on.—Em sembla que aquest cop, els liberals se l'hauran de fer...

CARLI 1er.—Deixa'm tocar fusta... (Un oficial carlí, apareix, apressat).

OFICIAL.—¡Sarreal! ¡El tinent Sarreal!

SARREAL.—(Alcant-se). Aquí el teniu.

OFICIAL.—Escolteu. (A part). Tenim un batalló de tropa a un quart d'aquí. El general no es vol exposar més. i comencem de marxar cap al Ter... Ja coneixeu el sistema d'En Castells... si no es veu ben segur no planta cara... Ara jo... ¡per no caminar més en fi! Les coses van com van. La gent està rebentada... Almenys jo...

SARREAL.—(Sever). I bé: ¿què m'heu de dir de part del general?

OFICIAL.—¿Coneixeu cal Segimon?

SARREAL.—Una casa de pagès...

OFICIAL.—Es clar...

SARREAL.—N'he sentit a parlar. ¡Coll! veniu... (Coll es presenta). ¿Sabeu a cal Segimon?

SERGEANT COLL.—No en sé pas d'altra... El Castells sempre que som per aquí hi fa posar un destacament...

OFICIAL.—Doncs bé entesos... d'això es tracta.

SERGEANT COLL.—Per cal Segimon passa el camí de carro que puja de Cal Fortuny, que ve de la banda del pla... i sovint ens hi han enviat els Civils, camí amunt... des de Vic...

OFICIAL.—Això mateix...

SERGEANT COLL.—Res, digueu al general que ja sabem la nostra feina... de part del tinent...

SARREAL.—Ja ho veieu...

OFICIAL.—Entesos... i (a Coll) aquest arròs no us el menjareu pas...

SERGEANT COLL.—¿Com?

OFICIAL.—Són a tocar... Adéu, que la brigada ja va passant i no vull que em cacin com a un conill capussat en una bardissa. (Se'n va de pressa).

SERGEANT COLL.—¡Apa, l'arròs, de pressa!

SOCA.—Ara es cova... Deixeu-me fer, que això és sagrat...

SARREAL.—Feu formar, mentre es cova... Que prenguin els fusells.

SERGEANT COLL.—Ja ho heu sentit... (Fan el ronso). Que no t'ho hagi de dir dos cops, Cisco... tu em busques... i...

SOCA.—Entretant l'arròs es cova... ¡va bé!

SERGEANT COLL.—Ja el repartirem... apa... (Mentre els carlins prenen els fusells, Coll s'atansa a Sarreal). Una altra caminada... però ara ens refrescarà la pluja... i allà estarem tranquils.

SARREAL.—¿Tranquils?

SERGEANT COLL.—Un bon llit per a vós, i bona palla per a nosaltres...

SARREAL.—Si la tropa no ens segueix massa d'a prop. (*Sonen trets*).

SERGEANT COLL.—¿Ja hi som?... ¡A terra tothom!

SARREAL.—¿On son?

CARLI 2on.—A baix a la riera... veieu...

SERGEANT COLL.—No feu foc... espereu... que no siguin... no... sí, sí.

CARLI 3er.—Els veig el "ros"...

SERGEANT COLL.—Quiet, tothom...

SARREAL.—¿Què fem, Coll?

SERGEANT COLL.—No us amoïneu, que sortirà tot sol. (*Peten trets més*

a prop).

CARLI 1er.—Ja ens han vist... ¿Sentiu les bales?

SERGEANT COLL.—¡Foc! (*Tiren en desordre*).

CARLI 4t.—Ja els tenim al damunt.

SARREAL.—Coll, hem d'anar a Cal Segimon...

SERGEANT COLL.—Espereu... A Cal Segimon es per allà... prenem per aquí... una contramarxa... ¡Au!

CISCO.—¡Ai, arròs! (*Vol donar-li una puntada de peu, però no té temps, perquè la tropa arriba i es senten els seus crits*).

SOLDAT 1er.—Noi, això és com al Circ equestre... desaparició d'una senyoreta... no se'n veu ni un per remei.

SOLDAT 2on.—A tomar vent... Que corrin tant com vulguin.

SOLDAT 3er.—Jo tinc els peus inflats com la bomba de Mussiú Urban.. m'hi assec.

SOLDAT 4t.—(*Triomfant*). Per "fin" a la Barceloneta hi ha el "Torin"...

SOLDATS.—¿Què vols dir?...

SOLDAT 4t.—¿Que teniu un pa a l'ull? ¿No veieu l'arròs?

SOLDATS.—L'arròs... ¡¡Visca!!

SOLDAT 4t.—A Barcelona no s'hi val a badar.

SOLDAT 1er.—¡A ha, ha! Això és com al Café Cuyàs...

SOLDAT 3er.—¡Una d'arròs per al senyor que es porta el pa! (*Mengen tots*).

COMANDANT DESCLOT.—(*Entrant amb més tropa*). ¿No ha pres mal ningú?... (*Amb inquietud compassiva*).

SOLDAT 4t.—No senyor. (*S'alcen tots i es quadren*).

COMANDANT DESCLOT.—Millor per a tots...

SOLDAT 3er.—Hi ha un presoner de primera.

COMANDANT DESCLOT.—¿Qui? ¿A on? Baixa la mà.

SOLDAT 3er.—Aquesta cassola d'arròs. (*Riallada general*).

COMANDANT DESCLOT.—L'arròs no té partit... és la massa neutra...

Seieu i bon profit. Teniu deu minuts per tornar a marxar... Em sap greu per vosaltres.

TELÓ

ESCENA III

Porxada de cal Segimon. Plou a fora

Rosa i Mateu miren cap al fons, i discuteixen qui són els homes que s'acosten

ROSA.—¡Et dic que sí que ho són!

MATEU.—Jo diria que em sembla que no...

ROSA.—Perquè ets un descregut... ¡les ganes que tens, que siguin liberalots!

MATEU.—Hauria jurat...

ROSA.—Jurat en, fals... com sempre. Són carlins i requetè carlins.

MATEU.—¿Voleu dir?... els ulls em fan pampallugues. Es la pluja que em fa nosa.

ROSA.—Les ganes et dic... ¿veus? (*Sobtadament certa i entusiasmada*).

¡Carlins! ¡Són ells! Ja t'ho deia; ¡visca... visca Carles VII! ¡Cocreu, Anna... Anna! Ja us ho deia... No els arronçaran així com així...

¡Ells rai!

ANNA.—¿Què us passa, tia? (*Apareixent*).

ROSA.—Són aquí, mira... mira les boines... ¡Quina emoció! Estan per saltar-me les llàgrimes. ¡I ton pare deia que els carlins s'havien acabat! ¡Un rave fregit! ¡Mira-te'ls! ¡Que macos, que fermes!...

COLL.—(*Entrant, cansat i regalimant pluja seguit de tres o quatre carlins en el mateix estat*). ¡Foc i vi!... foc i vi!...

ROSA.—¡Visca!... (*Coll la interromp*).

COLL.—¡Foc i vi!... ¡res, muts! foc i vi, us dic.

SOCA.—¿On és la cuina?

ANNA.—¡Veniu, bon home! (*Anant cap a al cuina*).

COLL.—(*Deixant el fusell i el sac*). A jeure tothom. El qui tingui por, que faci sentinella. (*Surt*).

CISCO.—¡Fills meus, no podem dir figa! Quin temps, quina drecera... i l'arròs que ens hem deixat allà dalt...

ROSA.—Germà: no sols de pa viu l'home... ¡Fe, esperança! (*Procurant reaccionar*).

CISCO.—Ja sé el que em dic, mestressa: això del pa expliqueu-ho al tinent tendre que ens ve al darrera... (*Entra amb els altres a la cuina*).

ROSA.—¡Ah! ¡un tinent! En vénen més... Això em reanima. Perquè aquests no fan gaire patxoca... ¡val a dir-ho!

MATEU.—Semblen gallines mullades... amb perdó.

ROSA.—Mateu, això no t'ho passaré... Jo ho puc dir, i tu no: encara hi ha classes... saps? mala llengua, serp verinosa, escorpió...

MATEU.—¡Sant Antoni gloriós!

ROSA.—¡Descregut... maçó!

MATEU.—¡Ai, pobre de mi! No crideu que si us senten m'afusellaran...

ROSA.—Guanyat t'ho tens... Però, espera't... ara arriben els altres... Sí...

¿Els veus? Ara no em diguis que no són carlins. Perquè ho són.

Aquí els tens... Quedaràs ben servit... dues tasses...

SARREAL.—(Entrant). ¡Déu vos guard! ¿Es aquí a Cal Segimon?

ROSA.—(Tramudada). Sí, senyor tinent... aquí és a casa vostra...

SARREAL.—(Als carlins que van amb ell). Ah, a la fi. ¿Però on diable s'ha posat aquest Coll? No en veig rastre en lloc... no ho comprenc.

CARLI ler.—Això no es fa, de deixar els amics enfangats!...

SARREAL.—Donaré "parte" per escrit... no es fan aquestes coses!...

ROSA.—¿Qui ha estat el malvat... que us ha..?

SARREAL.—Un sergent, que ens guiava; i, de sobte, s'ha posat a córrer, i no l'hem vist més, amb la pluja... ¡Qui sap on para!

ROSA.—¿Un sergent? Però si és aquí dins... ¡Si ja ha arribat! són a la cuina que beuen...

CARLINS.—¡Cuina... beure... Què m'has dit!... ¡Correm-hi!

SARREAL.—¿Aquesta m'ha fet? (Trist). m'ha deixat per anarse'n a menjar i beure...

ROSA.—No temeu... vós estareu millor. Aquí és a casa vostra... Estem amb el Rei de cor... disposeu de tot. Taula i llit. Pollastre, moscatell, crema...

SARREAL.—Gràcies, senyora, però, no es això... em sap greu per una altra cosa... ¡per ell! Em sap greu. (Entra Coll del fons amb el capot sec al braç i un got de vi calent). ¡Molt de greu!

COLL.—Apa, aquí ho teniu... vi calent i el meu capot que s'ha eixugat un xic al foc...

SARREAL.—(Entendri). ¡Coll!

COLL.—Scieu... apa, doneu-me el vostre capot... que el duré a eixugar... així. (Com una dida). Beveu, que us posarà bé els dintres...

SARREAL.—Gràcies, Coll. Això retorna... Gràcies Coll. (Anna ha sortit a la porta de la cuina i, sense ésser vista, observa l'escena amb simpatia entenedrida). Saps que...

COLL.—¿Que què? No sé res...

SARREAL.—que és lleig de fer mals pensaments...

COLL.—Bon cor hi hagi, que els pensaments "arrai".

SARREAL.—T'has fet un tip de córrer, per preparar-me això.

COLL.—Veureu, el Coll no se'n sap estar... Ja sé que he trencat les ordres i la disciplina i tot... però els catalans som així...

SARREAL.—Gràcies, Coll (Silenci).

ROSA.—Ara us arranjarem la cambra i estareu com a casa. El Segimon no hi és, que ha baixat a Vic. Però tornarà demà, amb el Brutau, que ja el deveu conèixer...

COLL.—El tractant ric... ¡prou! ¿No es casa amb la noia d'aquí?...

ROSA.—Això mateix. ¿Com ho sabeu?

COLL.—Dels altres cops que jo havia vingut a cal Segimon...

ROSA.—Vós, no us recordeu...

COLL.—Un cop hi vaig venir disfressat de Mosso de l'Esquadra.

ROSA.—Justa... ¿vós éreu d'aquells que em van prendre sis capons?... ¡Ah!, ¡quin dia i quina enrabiada!...

COLL.—¡Clavat!... i l'altre cop, amb el Castells... però jo duia una barba rodona... i fèiem molta bondat, amb el general aquí. La vam ballar magre, aquell cop.

ROSA.—Sabent que eren per a vosaltres, ja dono els capons per ben perduts... ¿No us van fer pas mal?...

COLL.—¿Mal?... Ni els mils.

ROSA.—Es que els vaig carregar d'una novena de malediccions, com a pólvora, pensant que se'ls menjarien els Mossos de l'Esquadra. ¡Porcs! ¡¡Així els haguessin socarrimat els budells!...

COLL.—Els mossos tenen el païdor ferm... com nosaltres mateixos; que, al cap i a la fi, tots som gent de muntanya...

ROSA.—Però ells són uns liberalots perduts... mentre que vosaltres sou dels bons... del Rei, de l'ordre i de l'autoritat...

COLL.—¡Ai, mestressa, que Déu us faci bona... a vós!...

ROSA.—¿Què voleu dir?

COLL.—Que el millor que podem fer és deixar-nos de falòrnies; pujar a veure com està la cambra del tinent, que ara el vi i l'escalfor l'han revifat, però duu vint hores de marxa i aviat li vindrà el tenir son i caure al llit i no alçar-se amb altres vint hores.

SARREAL.—(Rient). No tant, Coll... ¿què es pensará aquesta senyora... dels oficials de l'Exèrcit reial?

ROSA.—No penso més que bé de tots vosaltres.

COLL.—Doncs, apa, mestressa... que les obres ho demostrin. ¡Apa, amunt! (Rosa i Coll puguen escales amunt. Anna, que s'ha dissimulat, torna a aparèixer abans que Sarreal segueixi els anteriors).

ANNA.—¿Us han deixat tot sol?

SARREAL.—(Alçant-se rabent). ¿M'han deixat? ¡no!... M'he quedat... aquí baix... però... ara...

ANNA.—Vull dir... que "han" pujat... i...

SARREAL.—Sí... a preparar... el meu... el meu... (No gosa a dir que el volen ficar al llit com a una criatura).

ANNA.—¿El vostre?...

SARREAL.—Sí, no sé què han dit... Aquella senyora és molt amable...

ANNA.—La meva tia...

SARREAL.—Sí... però jo tinc el cap a altres coses més importants. (Un xic napoleònic). Suposo que, amb el sergent, ja resoldran els seus petits problemes. Senyoreta: permeteu que em presenti: ¡Sarreal!

ANNA.—(Divertida amb el canvi de to de Sarreal). I jo em dic Anna... ¡Però... vós seieu! ¿què no esteu cansat?

SARREAL.—Tant se me'n dóna d'estar dret com assegut... Seieu, i jo seuré...

ANNA.—Doncs jo confesso que estic cansada... (seu) i vós heu caminat més que no pas jo!

SARREAL.—(Superior). Un home és un home. (Seu. Silenci).

ANNA.—Però no tots els homes són iguals...

SARREAL.—Es clar...

ANNA.—N'hi ha que serveixen més per caminar que no d'altres. N'hi ha que serveixen per a l'estudi, o per a manar...

SARREAL.—Doncs a mi em toca caminar... i pensar, i manar...

ANNA.—¡Sou molt fort!... (Fa una brometa innocent i entenedrida).

SARREAL.—Es el meu deure d'oficial de la causa.

ANNA.—El deure... ¿Això sí que alguns cops ha d'ésser feixuc veritat? Si dieu que "no", us admiraré molt.

SARREAL.—No sé si per a una noia... per mi, és simplement "el deure". Rebut el foc de l'enemic, suportant la pluja, estudiant tota la nit, amb un mal llum, els mapes... sempre procuro estar al meu lloc...

ANNA.—I no aflixeu mai?

SARREAL.—¿Jo?

ANNA.—Vull dir si esteu sempre així, tan estirat, tan d'una peça!

SARREAL.—Bé cal fer-ho. Jo i tots, vós també, hem d'ésser així: d'una peça. Penseu que lluitem contra la dissolució liberal, contra aquests depravats, corruptors de la disciplina social i de la força de la tradició. Si nosaltres, els caps de l'Exèrcit Reial, afliuixéssim... ¿què seria del país?

ANNA.—Es clar... tot es perdria... si vós afliuixéssiu... El món és una mitja, ja ho diu la tia. Però prou ha d'ésser avorrit d'ésser sempre així, un punt ferm de la mitja.

SARREAL.—¿Avorrit? No, al contrari, gloriós... Omple, ¿compreneu? Un home es sent necessari... un mur de pedra...

ANNA.—Ni amb el sergent, no us entendriu mai? No dic amb els voluntaris...

SARREAL.—Només faltaria!... La jerarquia i l'autoritat no volen entenedriments. A formar tothom, i ben quadrats.

ANNA.—Doncs... planyo la vostra dona...

SARREAL.—(Sorpès del canvi de terreny). Sóc fadri...

ANNA.—Doncs planyo la que hagi d'ésser la vostra dona...

SARREAL.—Suposo que serà de les meves idees... i estarà contenta de veure que les serveixo sense defallir.

ANNA.—Si sabés que l'heu de tractar com és ara el sergent... (Ambigua).

SARREAL.—(A la fi escamat). ¿Ouí, si ho sabés?...

ANNA.—Aquesta noieta que jo planyia...

SARREAL.—¿Us agradaria d'ésser tractada com jo tracto el Coll?

ANNA.—(Rombent). No sé pas com el tracteu... però, pel que dieu, sou un home de grans principis, molt important, i sense mica de cor...

SARREAL.—¿Jo? ¿Sense cor?...

ANNA.—I, a més... no es tracta de mi. El meu pare m'ha promès a Vic...

SARREAL.—Ja ho han dit... amb un tractant... un tal Brutau. (Silenci ple de dubtes). ¡Es llàstima!

ANNA.—¿Què sabeu vós, si és llàstima o no?

SARREAL.—Parlo per mi... penso que si jo em casés amb una noia com vós... em sabria greu d'ésser com penso que deu ésser aquest home.

ANNA.—¿Com us penseu que és? (Amb real curiositat).

SARREAL.—Ah... no ho sé... és una suposició...

ANNA.—¿Digueu!... Jo l'he vist una sola vegada... fa temps... ¿com us penseu que és? ¿Com us l'imagineu?

SARREAL.—Però... escolteu: ¿no el coneixeu bé?... ¿No l'estimeu?...

ANNA.—¿To? (Reprement-se). Es clar que "l'estimaré". Sóc una noia com cal...

SARREAL.—Sou...

COLL.—(*Apareixent*). Apa, ja està tot a punt... (*Per Anna*). No m'he l'ha feta que no me l'hagi pensada... ai, la vostra tia... si us veu parlar amb un jove tan ben plantat... Sort que he baixat davant... Apa, (*pica de mans com qui esquivava gallines*), apa, amagueu-vos... de pressa... ¡Aquestes xicotetes!...

ANNA.—(*Fugint a saltirons*). No sigueu malpensat... ¡Vós si que teniu bon cor!

SARREAL.—(*Que l'ha seguida amb els ulls*). ¿Com es diu?

COLL.—Es l'Anna... la que casen amb aquella mula de Brutau... (*Fa lullet*). ¿Què? ¿Pica?

SARREAL.—La casen per força...

COLL.—L'autoritat, sabeu; la tia és dels nostres... i ferma.

SARREAL.—Però jo no sóc d'aquests, Coll. Jo no sóc un tirà.

COLL.—¡No! Ens fem matar perquè no mori l'autoritat tradicional... res més... per un rei absolut... i com a rei absolut, la tia.

SARREAL.—No facis bromes... i calla que la sento baixar...

ROSA.—(*Apareixent*). El sopar és a la taula i el llit és fet. No direu que no hem tingut manya. Tot pel Rei; i perquè us trobeu ben bé i ben fort per continuar la guerra i matar aquests liberalots com a rates... fins el darrer.

SARREAL.—Tot anirà venint. Per ara confesso que entre una cosa i l'altra ja tinc ganes d'anar a dormir...

COLL.—No cal que ens ho jureu... Apa, cap amunt. (*En anar a pujar, Anna apareix a la porta de la cuina*).

ANNA.—¡Bona nit!

ROSA.—¡Ah! ¿Què fas aquí? Vés a tenir compte d'aquesta gent... Es la meva neboda... la promesa del Brutau. ¡Apa, vé, Anna! Ja saps que no m'agraden certes coses.

SARREAL.—¿Que no soparà amb nosaltres?

ROSA.—¡¡No!! Son pare no ho aprovaria pas... i jo tampoc. No. Té la feina aquí baix, i ja em sap greu que l'hagi deixada per sortir. Anna, a formar, que ja em coneixes. No m'agraden certes llibertats.

TELÓ

ESCENA IV.

La sala de Can Segimon. Anna llegeix un llibre a la porta de la cambra on dorm Sarreal. Rosa fa mitja. Es a la caiguda de la tarda.

ROSA.—¡ Té el son fort!

ANNA.—¡ Anava tan cansat!

ROSA.—Si es descuida, ja no cal que es llevi... són les sis. Aquest home ja no em fa tan de goig com em feia... Me'l miro un poc tocat de...

ANNA.—¡ No parreu tan fort... tia!

ROSA.—¡ Quin interès! Deixa'l éstar... si es desperta, millor. Els soldats no són fets per a dormir...

ANNA.—¡ No és pas un soldat... és tinent!

ROSA.—Amb aires de general...

ANNA.—¡ Tia! (*Implorant*).

ROSA.—¡ Ui, fuig! El gires cap per avall, i no li cauran ni dos rals de les butxaques... Molt bé, com a carlins... jo els aprovo: fan el seu deure. Però... per casa, no fan pas.

ANNA.—No sé per què...

ROSA.—Perquè no. (*Silenci*).

ANNA.—Sembla molt bon noi...

ROSA.—Comença a dubtar-ne. Però en tot cas li falta allò altre.

ANNA.—¿ Què?

ROSA.—Els rals.

ANNA.—¡ Ai, tia! (*Silenci*).

COLL.—(*Entrant*). Amb el permís... (*Molt baixet*) ¡ Bones tardes!

ROSA.—¿ Què volem?

COLL.—Baixet, senyora...

ANNA.—Es clar, tia.

ROSA.—¿ Vejam si a casa no podré parlar com voldré?

COLL.—¡ Tingueu compassió de la nostra Causa... i deixeu-lo dormir!...

ROSA.—Bé... ¿ què volem?

COLL.—No res... no us espanteu... sobretot, la senyoreta...

ANNA.—¿ Què hi ha de nou?

COLL.—No us espanteu si sentiu un xic de soroll...

ANNA.—¡ Es despertarà!

COLL.—No... el soroll serà a fora... amb la tropa...

ROSA.—¿ La tropa?...

COLL.—Els liberals... s'acosten.

ANNA.—¡ I us matareu els uns als altres! ¡ No!

COLL.—No, senyora... no serà res... nosaltres marxarem de seguida. Són molt més forts, ells. Però... voldríem emportar-nos per al sopar... un pernil, un formatge...

- ROSA.—¿Es a dir que no els plantareu cara? ¡Covards!
- COLL.—¡ Senyora!
- ROSA.—¡ Covards!
- COLL.—¡ Més baixet!
- ROSA.—(*Baix*). ¡ Més que covards! ¿I així “destruirem” aquesta púrria?
¿I així “imposarem” un govern absolut?... Fins a la mort... ¡¡matar i morir!!...
- ANNA.—Tia, no sigueu tan sanguinària...
- COLL.—(*A la seva, molt pagès*). Nosaltres seguim les ordres que tenim...
¿Comprèn la senyora? Ara ens convé això del pernil. Si baixéssiu, amb el Soca que ja és al rebost...
- ROSA.—¿Al rebost?... ¿Com ha gosat a entrar? ¡Ja no hi ha respecte ni temor de Déu!
- COLL.—Anar avançant la feina, ¿comprèn la senyora?
- ROSA.—Em mataran... véus... Anna... No... Es terrible... ja hi vaig jo.
(*Es precipita escales avall*).
- COLL.—Es molt forta de sangs, la vostra tia, senyoreta!
- ANNA.—¡ Es bona dona!
- COLL.—No tingueu por de res... El Soca és home de consciència... Se n'endurà el més just. Però no és això el més important... (*Misteriós*).
- ANNA.—¿ Què voleu dir?...
- COLL.—¡ Veureu! Jo tinc confiança en vós... Em sembla que sou dels meus...
- ANNA.—No us entenc.
- COLL.—Mireu... els liberals arriben. Nosaltres no els podem esperar... no ens atraparan pas, a cames ¡no! Però... hi ha aquest noi... (*Per Sarreal*).
- ANNA.—Sí... ¿què voleu dir? ¿L'hem de despertar?
- COLL.—No... enteneu-me... no. Al revés...
- ANNA.—¿ Deixar-lo dormir?
- COLL.—¡ Angela!
- ANNA.—Però...
- COLL.—Ja us entenc. Si els liberals entren a la casa, el poden agafar...
- ANNA.—Es clar...
- COLL.—Però, primer, potser ens empaitaran sense registrar la casa. Segon, si l'amagueu bé, no el trobaran... i tercer, que no pot de cap de les maneres emprendre la marxa que ens espera...
- ANNA.—¡ Pobre! Tant que li agrada de fer l'home...
- COLL.—Ens faria molta nosa... ens obligaria a haver-lo d'esperar, i potser això ens costaria que la tropa ens atrapés... i hi haurien desgràcies... ¡Ca! a més, ¿no us fa llàstima, tan jovenet, exposar-se així a les bales, i a rebentar-se de caminar?
- ANNA.—¡ Es clar... però! ¿Què puc fer?
- COLL.—Escolteu... és molt senzill. Ja ho vaig fer un cop amb un capellà de Barcelona que ens havien encolomat i que caminava com un canari de gàbia... a saltirons... Es molt senzill. Arriben els liberals... quatre escopetades per salvar la cara... i vós, em tanqueu les finestres i portes... ell no sentirà res. Nosaltres, a córrer i la tropa al darrera nostre com a una gossada. Com que ens véuen a prop, no s'entretenen

a furgar dins el casal. I vinga caminar. Al cap d'un parell d'hores, ja els en portarem una d'avantatge, pel cap baix, i nosaltres salvats... i ell també. ¿Entesos? *(Es senten trets llunyans)*. ¡Ja hi som!

ANNA.—¡Ai, pobres de nosaltres!... ¡Ai quina por!

COLL.—¡Ara es coneixen les dones... tanqueu els porticons... i adéu! *(Despareix ràpidament. Els trets peten més a prop. Anna es precipita a les finestres, les tanca, corre les cortines. Tot es fosc)*.

ROSA.—*(A l'escala)*. ¿Anna, on ets?... ¿Què és aquesta fosca!

ANNA.—¡Ai, tinc por dels trons!

ROSA.—¡No són pas trons... són escopetades!

ANNA.—¡No, que són trons! ¡No obriu... no, no ho vull! *(Pica de peus, en sordina)*.

ROSA.—Es la tropa... però els carlins són valents. Aquest, el Soca, el dels pernils... l'haguessis vist... Un tigre. Plantaran cara... ¿els sentes?

ANNA.—¡Quina por! *(Els trets s'allunyen. Un silenci)*.

MATEU.—*(Entrant a les fosques)*. ¡Ja fugen, ja fugen... visca!

ROSA i ANNA.—¿Qui fuig?

MATEU.—Els... *(Es recorda de la seva situació)* els...

ROSA.—¿...els què... desgraciat?

MATEU.—Els... liberals...

ROSA.—¿Sí? ¿Com? ¡Però, no me'n fio... amb l'alegria que has dit "visca"!

MATEU.—¡A mi m'ho ha semblat!

ROSA.—Veus... ja affuixes... ¡Obre les finestres, cuita... ho vull veure!

ANNA.—¡Ai, tia! ¡Quina por que tinc!

ROSA.—¡Obre Mateu! *(Obre, és gairebé fosc)*. ¡No es veu res! Potser sí, que han fugit... ¡Ai, Santa Rita... feu-me aquesta gràcia!

MATEU.—L'hort, les mongetes..., el pollancre de la riera..., els pins... no veig res... ni un gat.

ANNA.—Es que han passat de llarg... Sí, han passat de llarg...

MATEU.—No, no, que són a baix... ¿Els sentiu? *(Es tornen a sentir veus d'home)*.

ANNA.—¿Quins... quins? *(Morta d'angúnia)*.

ROSA.—No et diu que els liberals han fugit... són els nostres... els carlins que tornen... *(El comandant Desclot apareix a la porta de l'escala. L'escena és gairebé fosca, sense més llum que el capvespre a les finestres)*.

DESCLOT.—Perdonin, senyores... Procurarem molestar el menys possible. *(Silenci hostil de les dones. Desclot avança modestament, però molt senyor i home de món. Un sergent el segueix amb un quinqué)*. Permetin que em presenti a mi mateix: Desclot, comandant d'enginyers. *(Rosa calla i no es mou. Anna fa una petita inclinació de cap)*. Perdonin... *(Silenci)*. Hem de registrar la casa...

ANNA.—¡No hi ha ningú! *(Massa vivament)*. ¡Li asseguro que no hi ha ningú! *(baixant la veu)*.

DESCLOT.—Fa un moment que hi eren. En poden haver quedat, sense que vostès ho sàpiguen...

ANNA.—¡Li dic que sé molt bé que no hi ha ningú...! *(Dreta davant de la porta de Sarreal)*.

ROSA.—No discuteixis, Anna... també faran el que voldran. ¡Això és la llibertat!...

DESCLOT.—(Hàbil). ¿Es la seva germana? (A Anna).

ROSA.—(Agradablement sorpresa) ¿Germana?

DESCLOT.—¿Cosina?

ANNA.—Tia.

DESCLOT.—Perdoni'm la confusió...

ROSA.—Amb la fosca...

DESCLOT.—Bé hi ha ties tan o més joves que les nebodes... En tot cas, tinguin-me per un servidor...

ROSA.—Moltes gràcies. (Silenci). ¡Vostè dirà! (Més conciliadora).

DESCLOT.—No m'agrada d'exigir... però aquests xicots (per la tropa) vénen amb molta gana...

ROSA.—Acaben d'endur-se no sé quants pernills... (Reculant en el camí de la concòrdia).

DESCLOT.—Això, els altres... els carlins.

ROSA.—Es igual... ens han deixat la casa escurada...

DESCLOT.—Són joves... em fa por que ja deuen ésser al rebost...

ROSA.—¿Al rebost? ¿Una altra vegada? Això no és viure... véu, Anna... corre...

ANNA.—¡No... no vull, tia... amb aquests homes!... ¡aneu-hi vós!

ROSA.—¡El que no vull és que et quedis amb aquest... senyor!

ANNA.—¡Que es quedi el Mateu amb mi... però jo no em vull moure!
¡No! (Pica de peus en sordina).

DESCLOT.—(Rient). ¿Em permeten que segui? Estic molt cansat...

ROSA.—(Amoïnada). Sí... faci el favor... Quins tràfecs... (Resolent-se).
¡Està bé! ¡queda't! (Desclot s'asseu al costat de la llibreria).

DESCLOT.—Sí, sí... vagi a vigilar el rebost... (Al sergent). Aquesta senyora us donarà el que us calgui... i feu el compte.

SERGEANT.—Sí, senyor.

ROSA.—¡Anna, ja ho saps! I tu, Mateu, no et moguis. (Marxa escales avall. Silenci. Desclot fulleja dos o tres llibres. Anna continua dreta davant la porta de Sarreal).

DESCLOT.—(Polit. però mig distret amb els llibres). ¿Per què no seu, senyoreta?

ANNA.—Estic bé...

DESCLOT.—Llavors m'hauré d'alçar jo... (S'incorpora).

ANNA.—¡No! Ja seuré... Però és que sec tot el dia...

DESCLOT.—Al revés de nosaltres... (Distret amb els llibres). Ara, quan haurem menjat, farem el registre...

ANNA.—(Alçant-se). ¡No! ¿No li dic que no hi ha ningú?...

DESCLOT.—(Alçant els ulls del llibre). Qualsevol diria el contrari... (Somriu).

ANNA.—¿Per què? ¿No es fia de mi?

DESCLOT.—Segui, faci'm el favor... així... Comprenc que els liberals no som simpàtics a la casa... excitem els nervis...

AANA.—(Seient). No m'agrada que dubti de la meua paraula...

DESCLOT.—(Continuant distret). ¡Es l'ofici que s'ho porta... no el meu natural, cregui'm!

ANNA.—Doncs deixi's anar al seu natural...

DESCLOT.—Bé prou que ho faig... Descanso, ja ho veu... No dirà que

- represento el paper de "llamp de la guerra"!
- ANNA.—(*Somrient al record de Sarreal*). ¡No! Vostè no.
- DESCLOT.—¿N'ha conegut de "llamps de la guerra"?
- ANNA.—Sí, un (*somriu*) un de petit...
- DESCLOT.—(*Rient*). Doncs ja veu que no li vull fer la competència...
- ANNA.—(*Amb coqueteria*). Es clar... vostè amb els llibres ja té prou feina...
- DESCLOT.—Els llibres i... l'edat.
- ANNA.—¿No és pas tan vell! ¿D'on és vostè?
- DESCLOT.—De Barcelona...
- ANNA.—¿Així ve d'allí? (*Amb curiositat*).
- DESCLOT.—No, de Londres...
- ANNA.—¿Ui! ¿de tan lluny? ¿I què hi feia?
- DESCLOT.—D'agregat a l'Embaixada...
- ANNA.—¿Que bonic i que divertit! ¿I per què ho ha deixat?...
- DESCLOT.—Miri... per venir a córrer per aquestes muntanyes...
- ANNA.—¿Per la seva idea, veritat?... (*Burleta*). No, per força... li to-cava... ¡Es clar!
- DESCLOT.—¿No, no és clar! he vingut voluntari...
- ANNA.—¿Tan liberal és? No en fa pas la cara...
- DESCLOT.—Tinc prou feina a fer-ne les fetes...
- ANNA.—¿Les malifetes, voldrà dir!
- DESCLOT.—¿Malifetes? Sí... hi ha qui diu que sí... que som uns dolents...
- ANNA.—¿I vostè diu que no?
- DESCLOT.—(*Més seriós i sentimental*). Jo dic que és una mena d'enamorament que ens ve.
- ANNA.—¿Enamorament de la llibertat? ¡Oh!
- DESCLOT.—Tots els enamorats fan riure als qui no n'estan, ni saben que és estar-ne... (*S'alça*).
- ANNA.—Jo no ric pas... m'estranyo, només...
- DESCLOT.—Es clar que, fent números, i pensant en l'economia i l'autoritat i tot això, ningú no recomanarà que una noia deixi un bon partit per un pobre enamorat. L'amor sentimental... cosa de ximplers i de jovenets sense experiència! Doncs igual amb la llibertat, ¿comprèn? Estar-ne enamorat, és tan ximple, als ulls de la gent de cor dur i egoista, com perdre un bon dot per seguir la tendresa del cor. Al seu temps aquesta gent s'estranyava que Jesús, podent ésser rei, amb Cort i Ministres, s'acontentés d'anar amb els pobres, passant gana i pols... vostè ara s'estranya que jo hagi deixat la bona vida de Londres, per venir a patir amb els liberals...
- ANNA.—Es que...
- DESCLOT.—Es que estic enamorat, simplement... Enamorat de la llibertat; això. Qualsevol ombra d'esclavatge, d'opressió, de submissió d'uns pobres i desvalguts a d'altres de rics i poderosos, m'és insuportable... ¿Que això és de vegades antieconòmic? ¿Que és sentimental i ridícul? ¿Que és de Quixot voler desfer la injustícia a cops d'espasa? (*Mateu que s'ha anat entendent, judica que els ha de deixar sols i se'n va de puntetes*).
- ANNA.—Jo no ho dic...

DESCLOT.—Perquè vostè comprèn el que és estar enamorat. Cregui'm, a Londres, quan pensava que aquí, a les muntanyes de Catalunya hi havia homes (no tots els que és diuen liberals, per desgràcia) que ser-vien, i patien i es mataven per això, per aquest amor meu de la lli- bertat... i que jo... ¡no ho vaig poder suportar! "Allí on viu la lli- bertat, allí és la meua Pàtria". Vaig presentar la dimissió d'agregat, vaig fer l'equipatge, un petó a la meua dona...

ANNA.—Ah! Es casat... (*Decepció*).

DESCLOT.—...i vaig venir a incorporar-me a l'exèrcit liberal... i aquí em té. Si sóc casat... (*Es treu un medalló*). Gràcies a la llibertat, perquè el seu tutor... era una hiena, cregui'm (*riu*). Però ella...

ANNA.—Ella va fer el seu gust?

DESCLOT.—Perquè les dones puguin fer el seu gust, els liberals han vessat molta de sang... (*Somriu*). Les llibertats van lligades les unes a les altres: si una es guanya, totes hi guanyen, si una es perd...

ANNA.—Sí, el món és una mitja...

DESCLOT.—Si vostè vol... veig que m'ha entès.

ANNA.—Però, jo, no necessito tanta llibertat, no ho necessito tot, amb una mica de cosa en tindria prou... No res, un sospir de llibertat...

DESCLOT.—Un sospir de vostè, un altre sospir que en voldria el parcer, un altre sospir l'escriptor, un altre el paleta... fan un huracà, fan una veritable revolució. El bon liberal, no vol, potser, res per a ell, però vol tots aquests sospirs junts per a tots els qui per ells sospiren...

ANNA.—A la llarga qui sap si em convenceria! (*Canvi de to*). ¿Vol mos- trar-me el medalló? (*S'acosta a Desclot*).

DESCLOT.—Naturalment... (*Sarreal apareix a la porta, i contempla asto- rat l'escena. Després es resol i avança*).

SARREAL.—Veig que us agrada d'abusar dels vostres avantatges, co- mandant!

ANNA.—Oh! (*Esgarrifada de l'escena que es prepara*).

DESCLOT.—(*Mirant-se Sarreal amb ironia simpàtica*). Qui havia de pen- sar que els tinents de l'Exèrcit reial fessin llit a aquestes hores!

ANNA.—Per Déu! no...

SARREAL.—M'heu sorprès, no m'heu vençut...

DESCLOT.—No és culpa meua si no us he pogut vèncer...

SARREAL.—Com a cavaller, poc haveu guanyat...

DESCLOT.—Poc tinc per guanyar... (*Sempre amb el mateix to*).

SARREAL.—Pitjor per a vós, si teniu per perdre... perquè el paper de caçador furtiu...

DESCLOT.—¿Es mal vist pels conills, veritat?

SARREAL.—M'insulteu?

DESCLOT.—Potser és el que vós voldríeu...

SARREAL.—Si sou home per a respondre dels vostres insults... sí!

ANNA.—No! no us baralleu... calleu... tingueu pietat!...

DESCLOT.—No tingui por, senyoreta; no serà res. Vostè mateixa m'ha dit que aquest jove no existia!...

SARREAL.—Ara ho veureu, si existeixo... a menys que us vulgueu pre- valer de la força de la tropa...

DESCLOT.—No tinc cap interès a fer un paper brillant...

SARREAL.—Us estimeu més fer-me desarmar per un sergent, que no cara a cara...

ANNA.—¡Pobre de mi!

DESCLOT.—¡Cara a cara! ¿Si no ho entenc malament, vós voleu, distingint senyor, fer-me l'honor de proposar-me un duel? (*Lentament, amb el mateix humor simpàtic*).

SARREAL.—No crec que la nostra situació tingui altra sortida elegant...

ANNA.—¡No... no ho vull! (*Pica de peus*). No...

DESCLOT.—Senyoreta. (*L'agafa pel braç i la fa entrar dins una cambra*). Aquí estarà més tranquil·la... Perdoni. (*La tanca amb clau*). Es cosa de poc temps... (*A Sarreal*). Tot això és perfectament absurd. Sou el meu presoner de guerra... però, ¿què hi farem? Els liberals som sempre romàntics i no ens agrada de destruir les il·lusions de la joventut. ¿Per què he d'humiliar-vos davant d'ella? Seria lleig. Us voleu batre? ¿Tanqueu la porta amb clau i... en guàrdia! (*Treu el sabre*).

SARREAL.—¡Ah! (*Un poc sorprès*). Reconec que sou un cavaller. (*Tanca la porta i es posa en guàrdia*). ¡En guàrdia! (*Es baten*).

DESCLOT.—(*Per l'estil de Sarreal*). Al nostre país, no hi ha bons mestres d'esgrima... A Londres, sí... italians, molts d'ells... Això està millor... ¡Poc a poc!... ¡Poc a poc!

SARREAL.—Guardeu-vos les llicons per a vós...

DESCLOT.—Perdoneu... (*Continuen*). A Londres els agrada molt de veure duels al teatre... (*Continuen batent-se. Desclot, enormement superior a Sarreal, el deixa fer, mig somrient*). Aquests sabres de campanya són feixucs i mal estudiats per a l'esgrima... Veureu, si no hi esteu acostumat, quin braç se us posarà. Demà tot això us farà mal... ¿Vejam? Un. dos... ¡tocat!

SARREAL.—¡Tocat? ¡Però, què! ¿us bateu per jugar?

DESCLOT.—Perdó... sóc una mica distret. (*Continuen batent-s'e*). ¡Ara!... (*Sarreal queda desarmat*). Colliu el sabre...

SARREAL.—¡No cal... Heu jugat amb mi... m'heu humiliat!

DESCLOT.—¡No tant, no tant! Sou insaciable... ¿volíeu que em deixés matar? ¿Volíeu que us matés a vós?...

SARREAL.—¡Potser, sí!

DESCLOT.—¡Què en sou de jove! (*Sarreal calla*). I si m'heu estat simpàtic, què? I després, aquesta pobra noia... ¿li haviem de donar un disgust? Haguéssiu vist amb quina bona fe us guardava la porta...

SARREAL.—(*Somrient malgrat ell*). ¿Però ara en quina situació quedo?

DESCLOT.—¿Vós? Ja veieu que tot se us posa bé. Per a mi, és la feina.

SARREAL.—¿Per vós?

DESCLOT.—Es clar... He de trobar la manera de treure-us del fang, i he de carregar-me'n la responsabilitat...

SARREAL.—Per mi no heu de fer res...

DESCLOT.—Per vós, per ella... i per mi. També tinc dret, jo, de quedar bé...

SARREAL.—Vós ja heu quedat bé. Jo no, que m'he adormit mentre vós sorpreníeu la meua gent... (*Anna pica a la porta*).

DESCLOT.—¡Un moment, senyoreta! Tot va per bé... (*A Sarreal*) Men-

- tre un home dorm, no és responsable de res... La culpa és de qui no us ha despertat... Aquesta noia que ara pica, us hauria pogut picar... ; Però s'ha estimat més no fer-ho!
- SARREAL.—(Somrient). No sé què suposeu...
- DESCLOT.—; Dalila i Samsó... l'eterna història! (*Rosa pica a la porta de l'escala*).
- ROSA.—; Obriu! ; Desvergonyit! ; Anna!...
- DESCLOT.—; Ai, ai, ai! Aquesta tia ens farà mal... Correu... amagueu-vos a la vostra cambra... Jo ho arreglaré...
- SARREAL.—Però...
- DESCLOT.—; Voleu que la meva gent us trobi aquí?... Aneu, creieu-me... Així... (*El fa entrar*). ; Si la llibertat no us la dona un liberal, qui us la donarà? (*El tanca*). Ara, senyora... entri... (*Obre a Rosa*).
- ROSA.—; On és aquesta desgraciada!... (*Entrant com una tromba*).
- DESCLOT.—Es al darrera d'una d'aquestes portes... no ho sé. Jo he dormit en aquest balancí... ; Estava molt cansat!... He tancat perquè no em despertessin...
- ROSA.—; Dins quina d'aquestes portes?... Ai, pobres de nosaltres... Això encara és pitjor!... ; Estem deshonrats per tota la vida!... (*Li vé un tremol, i Desclot la sosté. Han pujat el sergent i dos o tres soldats*).
- DESCLOT.—Segui... segui... Porteu aigua... (*Un soldat marxa*). Escolteu, sergent... Deixarem córrer això del registre, i en lloc de dormir aquí, caminarem dues hores més, i posarem a cal Tòfol... ; Què diran aquets xicots?
- SERGEANT.—Obeiran...
- DESCLOT.—Però, de cor... ; eh? ; Visca la Llibertat!
- SERGEANT i SOLDATS.—; ; ; Visca la Llibertat!!!
- ROSA.—Deixeu-me... deixeu-me... i no digueu aquests disbarats si no em voleu matar...
- DESCLOT.—De cap manera, senyora... us deixem, en llibertat... i aquí teniu la clau de la vostra neboda... ; Tropa, a formar! (*Marxa escala avall*).

TELO

ESCENA V

El porxo de San Segimon, el barri al fons dreta i a l'esquerra una escala

ROSA.—(*Baixant per l'escala*). ¿Encara no?

SARREAL.—(*Dins l'escala*). ¿Quina pressa que teniu?

ROSA.—¡I vós, quina calma!

SARREAL.—Em sembla que he oblidat alguna cosa a dalt...

ROSA.—¡Una altra vegada!

SARREAL.—(*Sortint vestit de pastor*). Tinc mala memòria.

ROSA.—¡Què us nodeu haver descuidat, àngel de Déu, si heu vingut amb les mans a les butxaques!...

SARREAL.—He oblidat el que he oblidat.

ROSA.—Això és una impertinència, jove.

SARREAL.—No m'he explicat bé: vull dir que he perdut la memòria del que he perdut... Hauré de tornar a pujar a...

ROSA.—Mireu. Aquí, a pagès, som gats molt vells... i ja us he vist les cartes.

SARREAL.—¿Les cartes?

ROSA.—Sí, jove, sí... vós el que voleu és anar-vos entretenant... i tornar a pujar i baixar... per fer-vos trobadís... ja sabeu amb qui... i jo també.

SARREAL.—Amb la vostra neboda...

ROSA.—¡Angela!

SARREAL.—Anna, 'em sembla...

ROSA.—No feu brometes innocents i inútils. ¿No sabeu que l'Anna espera el promès avui mateix? ¿No us 'he dit que prou d'aquest color? ¿No he tingut prou tràngol amb tot allò de les claus i de les portes i de dos homes amb ella?

SARREAL.—(*Implorant*). ¡Tia Rosa!

ROSA.—¡Res de "ties"! No m'enternireu, ni vós ni cent com vós. No faltaria més sino que permetre aquestes llibertats. A complir tothom. ¿No sou tan amic de l'ordre i de l'autoritat? ¿Sou o no sou un home com cal? a un liberalot com aquest comandant d'ahir no li ve d'aquí de posar el desordre dins un prometatge, i dins una família. ¡Però vós! L'autoritat del pare és sagrada: ell sap el que convé a la filla i a la casa... i els altres, a callar! Desfeu això, i amb quatre passes sereu a l'anarquisme...

SARREAL.—¡Ai, tia Rosa... no tant!

ROSA.—Es com el punt de mitja... ¡I, després, prou! He dit que prou. Agafeu el vostre bastó, i marxeu. Per més que feu no veureu l'Anna, que no sortirà que no la cridi son pare. ¿Es una noia decent, sabeu?...

SARREAL.—¡A qui ho dieu! Precisament...

- ROSA.—Precisament per això li voleu posar ocellets al cap i fer-la una perduda...
- SARREAL.—¡Tia Rosa!
- ROSA.—Sí, jove, sí... una perduda... quatre passes més, i seguint aquests ocellets, la veuríem amb les galtes pintades, els llavis rojos, les fal·dilles cutes i el cigarret als dits... com una perduda...
- SARREAL.—¡Ai, tia! No exagereu...
- ROSA.—Tot és el primer pas. La llibertat porta al llibertinatge... ¡Mireu me a mi!
- SARREAL.—Ja us miro... i no demano més que estar-me mirant-vos...
- ROSA.—Doncs ja m'heu vist prou. Apa, a fora... ¡Prou! ¿No heu tingut prou sort de poder-vos esmunyir de la tropa? Aprofiteu-la. ¡Amb aquest vestit, aneu tranquil... i bon vent!
- SARREAL.—¡Tornaré!
- ROSA.—¿Que tornareu? ¿A què fer? ¡Pobret! ¡Carlinet de test! ¡No sabeu quin home és el Segimon... i el Brutau!... Són gent de muntanya, com roures. No en tenen ni per a una amanida, de tot vós!
- SARREAL.—¡M'és igual, us dic que tornaré!
- ROSA.—¡Gosareu, vós, a dur aquest desordre a casa!
- SARREAL.—Això no és ordre... això és tirania...
- ROSA.—¿Tirania? ¡Ai gràcies a Déu! Que Ell ens en dô. (*Es senten animals i veus que arriben*). ¡Ai! ¿Ho veieu, tant xerrar?... ¡ja són aquí!
- SARREAL.—¿Quí?
- ROSA.—¡Els homes de casa! ¡Per res del món no us descobriu... seria embrutar-ho tot!...
- VEU DE SEGIMON.—¡Anna, Anna... baixa i veuràs el Brutau! Corre...
- ROSA.—¡Cuiteu! ¡Seieu en aquest pedrís... feu el posat sonso... així! (*Sortint al barrí*). ¿Com ha anat el camí? ¿No heu trobat pas gentussa?
- VEU DE BRUTAU.—Uns quants de tropa amb un tros de comandant de pega que es feia el sant... però, vés, fica-li el dit a la boca...
- ANNA.—(*Baixant l'escala sense pressa, veu Sarreal*). Vós... aquí... ¡Marxeu... marxeu... Em feu por!
- SARREAL.—¡Tornaré!
- ANNA.—Aneu, aneu... ¡No puc fer res per vós! ¡Ja ho sabeu!
- SARREAL.—¡Tornaré!
- SEGIMON.—(*Entrant*). ¡Anna, filla meva! (*Veu i sent Sarreal*). ¿Què vol aquest home? ¿Què diu que tornarà?...
- SARREAL.—Que si ara no teniu feina per a mi, ja tornaré un altre dia.
- BRUTAU.—(*Mirant-se'l fit*). Ara en sobrarà de gent, un femer, n'hi haurà. Com que la carlinada s'acaba, els ganduls de les partides hauran de tornar a la verema i a la sega i a fer de pastors. I vós em sembleu un d'aquests... ¡Em sembla que us he calat! (*Es gira a Anna*). ¿I aquesta és la poncelleta de Cal Segimon? D'aquestes sí que no se'n troben així com així... Apa, digueu-me alguna cosa...
- ROSA.—¡Està tan emocionada! ¡Pobreta!
- BRUTAU.—Ja li passarà... ¿S'ha fet més dona, des que no l'havia vista, sabeu Segimon? ¡Un poc més ullerosa... però maca... em dóna la gana de dir-ho... maca!

SEGIMON.—Ha tractat pocs homes i està sorpresa... Però (*li colpeja afectuosament les galtes*), es molt bona noia... i us estimarà... ¿Veritat?...

ANNA.—¡Ai; pare!

BRUTAU.—¡I, després... sabeu? la vergonya ja passa... i jo la faré contenta... Anirem a ciutat, i a comprar-li un bon vestit, i a teatre... Quan hi ha *duros*, l'amor s'enfila com una carbassera... ¡I de *duros* n'hi ha Annetta!

SEGIMON.—(*Melancòlic malgrat ell mateix*). Sí, marxarà... ¡Què Déu la faci felicitat!...

ROSA.—¡Que Déu la faci ben casada! Sobretot, que no surti del que està manat! L'Anna no té nardalets al cap... ni li'n fan falta. No té més gustos que el que vol el seu pare i, després, els que voldrà el marit... No té preferències; vós dieu *blanc*, és blanc. Vós dieu *groc*, és groc. I així és una dona com cal... no aquestes perdudes dels liberalots...

SEGIMON.—Ara, Rosa, calla... que ara els liberals han guanyat.

ROSA.—Per això hem de fer el cor més fort. Això és com el punt de mitja. Avui és una noia que es rebella contra el nuvi escollit pel seu pare, demà serà un anarquista que cremarà un convent, i passat demà se us revoltaran els parcers i us prendran les terres...

BRUTAU.—¡Ha, ha! ¡I ca! ¡Això sí que no!... ¡Quin negoci que farem!

ROSA.—¡Que no? Es com el punt de mitja. Ja us ho he dit...

SEGIMON.—Bé, per si de cas, l'Anna serà bona noia... i vós bon xicot...

BRUTAU.—Sóc un tros de pa... Ara només em falta el pernil i el porró, que encara no hem esmorzat...

ROSA.—A dalt us espera això i més! A Cal Segmon no falta mai per omplir el ventrell...

BRUTAU.—Això és la patria... ¡I pensar que hi ha homes que han sortit al camp a fer-se matar per la *ideia*!

ROSA.—Ara, amunt. (*Recordant-se de Sarreal*). Anna, tu pujaràs davant.

ANNA.—No... ja pujo...

ROSA.—¡Anna! ¡No em facis enfadar!

ANNA.—¡No... ja pujo... Pare!

SEGIMON.—Ara, no ve d'una mica...

BRUTAU.—Sí, no fem compliments, que el ventrell no té espera...

ROSA.—¡Jo sé el que em dic. Anna; passa a dalt!

ANNA.—Es què...

SEGIMON.—Què... vaja, digues.

ANNA.—(*Molt baixet*). Es que vaig molt curta... (*Per les faldilles*).

BRUTAU.—¿Curta? ¡Ha, ha! Se'n dona vergonya...

SEGIMON.—¡Ara, Rosa, puja tu! (*L'empeny rient escales amunt*).

BRUTAU.—¡Amunt i crits!

ANNA.—(*Que s'ha quedat sola un instant, es mira Sarreal i no pot contenir la seva pena i plora*).

SARREAL.—Anna, Annetta, no ploris... Tornaré... Ara sé el que és l'esclavatge... i el que val la llibertat. Tornaré amb el meu pare... fes el cor fort... T'ho juro...

VEU DE ROSA.—(*A dalt*). ¡Anna!

ANNA.—¡Ja pujo!... (*A Sarreal*). T'espero. (*Es fan un petó i cau el teló*).

TELÓ

27

El nostre teatre

Edició del 1 d'abril del 1936

INFORMACIO : CONTES : POESIES

TEATRE BARCELONA,
D'AQUESTA CIUTAT

Estrena d'"*Un sospir de llibertat*",
de Nicolau M.ª Rubió i Tudurí

L'interès que havia desvetllat l'estrena d'aquesta producció escènica era natural i comprensible: es tracta de l'obra guanyadora del Premi Ignasi Iglésias, 1935.

El fet que es confiés l'estrena a una formació amateur, constituí una novetat que encara va accentuar més l'interès desvetllat, per bé que en unes manifestacions de pre-estrena, l'autor s'expressà d'aquesta faísó: "Ara com ara, aquests intents no poden ésser confiats a les formacions professionals. No tenim dret a per judicar les empreses amb les nostres temptatives. El comerç és infinitament respectable, tant o més que la literatura dramàtica. ¿En nom de què aniríem a un botiguer a predicar-li que posés al mostrador un article que ningú no vol comprar? De la mateixa manera, ¿per bé aniríem a una empresa teatral a voler imposar una comèdia que comercialment no té mercat?".

Com que aquesta excellent obra és publicada en aquest volum, creiem de bon sentit no dedicar-li cap dels elogis que és mereix; ens limitarem a transcriure uns fragments de les crítiques que han estat publicades en diaris barcelonins:

"Es ben curiosa aquesta obra de Nicolau M.ª Rubió i Tudurí. Per les

anècdotes, pels personatges, per les mateixes intencions més visibles, diríeu que és una comèdia popular. En canvi per la ingravidesa, la finor i la agilitat, l'estil té molt d'exquisit, d'aristocràtic, d'objecte de vitrina. Potser per a explicar aquesta impressió complexa, gairebé contradictòria, podríem dir que és com una còpia de porcellana, d'unes toques figuretes de fang. Queda així de l'art popular, el sabor, la ingenuïtat, la sobrietat esquemàtica, l'expressivitat. Però tot això estilitzat i enriquit per una matèria més noble, que n'afina i fa més pures les línies, més dolces i menys violentes les llums, menys encarcerades, més dúctils les actituds".

(Domènec Guansé, a *La Publicitat*)

"L'obra té moltes qualitats: finor intel·ligència, agudeses. Ens fa l'efecte que l'autor ha aprimat deliberadament l'anècdota que, en mans barroeres, hauria pogut esdevenir un melodrama ple de truculències i esgarips. Tot en aquesta obra hi és esbossat, perfilat d'una manera ràpida i breu. No obstant, els tipus s'aguanten amb fermesa, els caràcters tenen el relleu necessari, la humanitat necessària per a no esdevenir ni-nots de guignol".

(Lluís Capdevila, a *La Humanitat*)

"Nicolau M.ª Rubió, ha donat la seva obra a estrenar pel "Junior F. C.". Realment pel que fa a pre-

sentació, cura i actuació, no hi tenim res a dir, car posats en el pla del teatre amateur, "Junior" reeixí completament. En canvi, ens planyem que aquesta obra no hagi estat estrenada per professionals, no solament perquè és el que escau a tota obra que obté el Premi de la Generalitat, ans encara perquè d'aquesta manera la seva representació no hauria estat la d'una funció única, sinó que s'hauria mantingut al cartell — tot fa sospitar que prou setmanes — suficientment perquè fos coneguda com li pertany".... "Un sospir de llibertat", al començament i en essència, no és sinó una sèrie de quadres de la guerra carlina, quadres vius i enfocats des d'un punt de vista deliciosament irònic"..... "El diàleg és bo, viu i teatral; i les maneres de parlar dels carlins i liberals, apropiades i gracioses".

(M. R., a *L'Instant*)

"Una comèdia molt fina. Dibuixada, només, l'autor ha renunciat a la reconstrucció arqueològica, en benefici de l'espontaneïtat i de la gràcia. Una gràcia de la millor qualitat, a a flor de pell, sense insistir. A tot el llarg de les cinc escenes en que està repartida la comèdia, pel damunt de les incidències anecdòtiques, **corre un suau oreig poètic**, com una exaltació de l'ideal, també com un sospir de llibertat".

(Andreu A. Artís, a *Ultima hora*)

En la interpretació es destacaren la senyoreta Pilar Pizà i el senyor Ignasi Agustí; els altres intèrprets demostraren molt bona voluntat per reeixir en llurs papers.

Entre l'auditori s'hi trobava una bona part de la intel·lectualitat catalana. També hi era el Jurat que havia atorgat el Premi. El Conseller de Cultura de la Generalitat honorà

la sessió amb la seva presència.

En finalitzar la representació fou reclamat l'autor al prosceni, enmig de xardorosos aplaudiments. L'auditori no pogué veure els seus desigs acomplerts: es llegiren unes ratlles del senyor Rubió, en les quals es mostrava contrari al costum de sortir l'autor al prosceni.

AL TEATRE COLOM, DE SABADELL

Estrena de "L'amor inútil", de Joan Trias Fàbregas

L'interés que l'estrena d'aquesta obra havia desvetllat a Sabadell, va esser-ne una prova palesa el fet que l'espaiós Teatre Colom es veïés envaït de públic. Havia de succeir així, puix que per una banda aquesta obra fou votada en el Concurs per atorgar el Premi Ignasi Iglésias 1934 i per altra, com que fou publicada en el número 38 d'aquesta col·lecció, eren molts els conciutadans de l'autor que, de lectura, coneixien l'obra.

La data de l'estrena fou el 22 de març prop passat.

Nosaltres som els menys indicats per fer la crítica favorable que es mereix l'obra estrenada: tot el que fessim constar en aquest sentit podria ésser considerat com a fill de la parcialitat. El que no podem negligir, és fer esment de com va ésser acollida pel públic la reixida obra de Joan Trias Fàbregas.

Durant la representació el públic va saber emocionar-se en les escenes sentimentals i subratllar amb franques rialles les lleugerament còmiques. Diem lleugerament, perquè l'autor demostrà haver tingut cura a que fos així per tal que no desentonessin amb l'exquisidesa de l'obra.

El llenguatge emprat, molt sovint,

pels personatges de "L'amor inútil", demostra a bastament el preparat que es troba Joan Trias Fàbregas per continuar eh el conreu de la literatura catalana.

De tot això esmentat, l'auditori se'n donà compte i dedicà a l'autor perllongats aplaudiments, tot reclamant la seva presència al prosceni.

La tasca dels intèrprets també fou premiada amb xardorosos aplaudiments.

El repartiment, sota la direcció d'Antoni Cases, fou el que segueix:

Clotilde, Maria Callejas; *senyora Rosa*, Carme Prats; *Fermina*, M.ª Lluïsa Mir; *Papellona*, Isabel Monasterio; *Marianna*, Carme Prats; *Una obrera*, Isabel Monasterio; *Serventa*, Antònia Méndez; *Bugeñi Parés*, Antoni Cases; *senyor Albert*, Vicenç Arnal; *senyor Giró*, Eduard Martí; *Jaume*, Josep M.ª Gil; *senyor Miquel*, Baldiri Cruells; *obrer primer*, Miquel Riu; *obrer segon*, Josep Viladomat; *obrer tercer*, Joan Torres; *Un jove*, Baldo-mer Soley; *Un vell*, Jaume Truiols; *Un cambrer*, Ramon Canadell. -- *Obrers i disfresses*.

ATENEU REPUBLICA DE GRACIA, de Barcelona

Estrena de "Les vacunes del Doctor Miracle", de J. Roig-Guïvernau

La data, fixada per a l'estrena d'aquesta obra, que obtingué Menció honorífica en el Concurs d'obres còmiques convocat per aquesta publicació, fou el 22 de març.

En aquesta obra el seu autor no es proposa altra cosa que fer riure, des d'un bell començament fins el final. Ho ha aconseguit: el nombros públic que va assistir a l'estrena celebrà amb franques rialles els acu-

dits i escenes més còmiques; es va divertir de debò.

El repartiment, sota la direcció de Josep Serra, és el que segueix:

Sr. Llopart, Sr. Callicó; *Adela*, Sra. Massó; *Lídia*, Srta. Mora; *Roger*, Sr. Echaboyen; *Faust*, senyor Sánchez; *Ferran*, Sr. Sosa; *Dr. Miracle*, Sr. Tomàs; *Dr. Cortès*, senyor Esteve; *Josep*, Sr. Mariscot; *Agent de policia*, Sr. Ponç; *Infermer primer*, Sr. Gòmez; *Infermer segon*, Sr. Bernier. *Agents de policia*: Srs. Bosc i Espada.

Autor i intèrprets foren perllongadament aplaudits. S'ho mereixien.

FOMENT AUTONOMISTA CATALA, de Barcelona

Estrena de "Petit Louvre", de J. M. Ribera Pasqual

El dia 14 de març el "Quadre Escènic Mossèn Cinto", que sota la direcció d'Andreu Guixer actua al Teatre de l'esmentada entitat, ens donà a conèixer una producció dramàtica d'un autor nou, en Ribera i Pasqual.

El defecte principal de l'obra, al nostre entendre, és que l'autor hagi escollit un ambient que havia servit a un altre autor per a una comèdia que ve tenint molt d'èxit. Això fa que moltes de les escenes de "Petit Louvre" quedin mancades d'interès. Aquest perill havia de tenir-lo en compte el senyor Ribera en escriure la seva comèdia. En les obres que estiguin ambientades en una botiga de betes i fils, el públic hi veurà un plagi de "Madame", per més allunyat que n'estigui el seu autor.

Sentim vivament que el senyor Ribera no hagi encetat la seva labor de comediògraf amb una obra enquadrada en un altre ambient, per-

PAPERS D'ESTUDI?... Salamero, copista. F. Layret, 26, 1er. Granollers

què no se li pot negar que té un xic de traça a bastir escenes.

Els intèrprets feren tot el que estava al seu abast per reeixir en la seva comesa; ho aconseguiren.

Autor i intèrprets foren molt aplaudits. En finalitzar la representació, l'autor, davant la insistència del públic es veié obligat a dirigir uns mots, que foren de regraciament.

ATENEU OBRER MANRESA,
de Manresa

*Estrena de "L'amor de Tori", de
Maurici Font Galí*

El 22 de març fou representada per primera vegada l'obra que encapçala aquesta nota.

Al nostre entendre, "L'amor de Tori" adoleix d'un defecte bastant corrent en els autors que comencen en el teatre: la poca teatralitat. El seu assumpte no basta per a escriure'n tres actes, dividits en cinc quadres. Hauria estat preferible que l'autor ho hagués desenrotllat en menys actes, dos, al màxim. Es per

això que la comèdia resulta un xic lenta. El diàleg és bastant pulcre, i els tipus força dibuixats. En resum: "L'amor de Tori" sols és un assaig de comèdia que ens deixa entreveure, però, un autor que pot fer coses ben estimables.

La interpretació que donà el Quadre Artístic de l'Ateneu Obrer Manresà a l'obra de Font Galí, fou excellent: Genoveva Costa se'ns mostrà la dama jove de sempre, molt segura en el paper de Tori de Trrrents. La característica senyora Puigcerver interpretà amb justa el paper de Margaridó. Secundaren amb força encert les senyoretetes P. Molins, T. Alvarez i V. Oriol; aquesta en un paper molt per dessota de les seves qualitats artístiques. Dels actors cal mencionar a D. Ferrer, J. Perramon i a J. Montes.

Fem paràgraf apart per a Domènec Vives, qui encara que encarregant-se del paper de menys lluíment de l'obra, sabé treure'n molt bon partit.

L'autor fou cridat al prosceni, reclamat pels aplaudiments del públic, a cada final d'acte.

Obres publicades per El nostre teatre

- 1—LA SENYORETA OEST. Comèdia. 3 actes. *Finalista al Premi Ignasi Iglésies 1933. J. F. Vidal Jové.*
- 2—UNA NOIA SEGLE XX. Farsa. 3 actes. *J. Roig-Guivernau.*
- 3—LA BOHEMIA TRISTA. Comèdia 3 actes. *Agustí Collado.*
- 4—SAMUEL. Drama. 3 actes. *Primer Premi en el Concurs de l'Ateneu Igualadí. J. Navarro Costabella.*
- 5—MADAME. Comèdia. 3 actes. *Lluís*

- Elias.*
- 6—FOC A MUNTANYA. Drama. 3 actes. *Adrià Gual.*
- NO VULL CASAR-M'HI. Diàleg. 1 acte. *Agustí Collado.*
- 7—EL COLLARET DE BERTA. Comèdia. 3 actes. *Premi extraordinari en el Concurs de l'Ateneu Igualadí. Antoni Rosich Catalan.*
- 8—GUILLEM DE CABESTANY. Poema. 3 jornades. *Jaume Rosquelles (Segueix)*

- i Alessan.*
- 9—EL FILL DE LA NINON. Drama. 3 actes. *Domènec Guansé.*
- 10—FORNERA, ROSSOR DE PA (Els brillants de l'oncle). Comèdia. 3 actes. *Ramon Vinyes.*
- 11—CAPITELLO. Tragèdia. 3 actes. *Agustí Esclasan.*
CAP A LA LLUM. Comèdia. 1 acte. *J. Roig-Guivernau.*
- 12—LAURA, LA FORASTERA. Comèdia. 3 actes. *Joan Trias Fàbregas.*
- 13—EL SALTIRO DE LA CARDINA. Comèdia. 3 actes. *Josep M.º Francès.*
- 14—LA SORT TE COPS AMAGATS. Sainet. 2 actes. *Agustí Collado.*
UNA PEDRA AL PAS. Comèdia. 1 acte. *Enric Lluelles.*
- 15—L'HOME I LA BESTIA. Melodrama. 3 actes. *Ventura Gassol i J. Carner Ribalta.*
- 16—L'ESFONDRA. Drama. 3 actes. *Ignasi Agustí.*
- 17—L'ALTRA VERITAT. Comèdia. 3 actes. *Guanyadora del Plebiscit convocat per aquesta publicació. J. M. Miquel i Vergés.*
- 18—OR I FANG. Comèdia. 3 actes i un epíleg. *Lluís Elias.*
- 19—VALENTINA. Comèdia. 4 actes. *Carles Soldevila.*
- 20—EL PAS DE LA GLORIA. Comèdia. 3 actes. *Agustí Collado i J. Roig-Guivernau.*
- 21—MERCURI I ELS METGES. Comèdia. 3 actes. *J. F. Vidal Jové.*
- 22—ELS HOMES FORTS. Comèdia. 4 actes. *Premi Ignasi Iglésies, 1933. Albert Piera i Serts.*
- 23—LA FAMILIA BARTOLI. Comèdia. 3 actes. *Lluís Elias.*
- 24—L'OMBRA. Comèdia. 3 actes. *Ambrosi Carrion.*
- 25—FORTITUD. Faula dramàtica. 3 actes. *Florenci Cornet.*
- 26—FRUITA VERDA. Drama. 3 actes. *J. Millàs-Raurell.*
- 27—DON JOAN DE TERRASSA. Farsa. 4 actes. *J. Navarro Costabella.*
- 28—DUES DONES PER UN HOME. Comèdia. 3 actes. *J. Roig-Guivernau.*
- 29—EL JUTGE ESTA MALALT. Comèdia. 3 actes. *Fages de Climent.*
Il·lustracions musicals del mestre *Jaume Pahissa.*
- 30—VICTOR DAURA. Comèdia. 3 actes. *Votada en el Concurs del Premi Ignasi Iglésies, 1934. J. Navarro Costabella.*
- 31—EL VERITABLE AMOR. Comèdia. 4 actes. *Agustí Collado.*
- 32—CATACLISME. Tragicomèdia. 3 actes. *Votada en el Concurs del Premi Ignasi Iglésies 1934. Joan Oliver.*
- 33—MIDAS, REI DE FRIGIA. Faula dramàtica. 5 actes. *Finalista al Premi Ignasi Iglésies, 1934. Nicolau M.º Rubió i Tudurí.*
- 34—REALTATS. Comèdia. 3 actes. *Domènec Farrés.*
- 35—UN PAS ENLLA. Comèdia. 3 actes. *Votada en el Concurs del Premi Ignasi Iglésies, 1934. Modest Sabaté.*
- 36—ADRIANA I L'AMOR. Comèdia. 3 actes. *Lluís Capdevila.*
- 37—ELS ATROPELLATS. Comèdia. 3 actes. *Prudenci Bertrana.*
- 38—L'AMOR INUTIL. Comèdia. 4 actes. *Votada en el Concurs del Premi Ignasi Iglésies, 1934. Joan Trias Fàbregas.*
- 39—ENTRE DUES MUSIQUES. Comèdia. 3 actes. *Ramon Vinyes.*
- 40—MESTRESSA. Comèdia. 3 actes. *Antoni Torres.*
- 41—SPINOZA I ELS GENTILS. Comèdia. 3 actes. *Guanyadora del Premi en el Concurs d'obres còmiques convocat per aquesta publicació. Martí de Riquer.*
- 42—L'AMOR INFINIT. Poema, 3 actes. *J. Gimeno-Navarro.*
- 43—LES GARGOLES DE LA SEU. Drama. 1 pròleg, 3 episodis i 1 final. *Lluís Masriera.*
- 44—EL CARTER HOBOLL. Fantasia 1 acte. *Joan Trias Fàbregas.*
- 45—EL DEMA ES LLUNY. Comèdia. 3 actes. *J. Miquel i Vergés.*
- 46—ESTATUA DE SAL. Drama. 3 actes. *Pompeu Crehuet.*
- 47—EL PLAER DE VIURE. Comèdia. 3 actes. *J. Carner Ribalta.*
- 48—VOLIA SER FELIÇ!... Comèdia. 5 actes. *Votada en el Concurs del Premi Ignasi Iglésies, 1935. Domènec Guansé.*
- 49—UNA NOIA PER CASAR. Comèdia. 3 actes. *J. M. Folch i Torres.*
- 50—QUAN S'HA PERDUT LA FE. Comèdia. 3 actes. *J. Puig Fajades.*

LES OBRES DE LA NOSTRA COL·LECCIO PODEN ADQUIRIR-
SE A LES LLIBRERIES I QUIOSCOS D'ARREU DE CATALUNYA
I A L'ADMINISTRACIO: URGELL, 155, 2on, 2a, BARCELONA

Domènec Farrés

l'autor sabadellenc que amb la seva obra "Realitats" es donà a conèixer a tot el públic català i la qual obtingué força bon acolliment, puix que es ve representant per molts quadres amateurs, ha volgut correspondre a aquesta deferència posant-los-hi a l'abast una altra comèdia,

El testament del senyor Recasens

la qual per la seva facilitat d'ésser posada en escena i per l'interès creixent que adquireix en el decurs de la representació, tenim la seguretats que també assolirà un bon acolliment dintre les formacions teatrals. Aquesta obra serà publicada en el número proper de la nostra col·lecció.

RF-8-59

Nicolau M.ª Rubió i Tudurí

BIBLI

UN SOSPIR DE LLIBERTAT

TALLERS
GRÀFICS
IRANDEZ
ARAGÓ, 197
TELEF. 71872
BARCELONA

51